

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 35/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av bilskattelagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2004 en proposition med förslag till lag om ändring av bilskattelagen (RP 212/2004 rd) till finansutskottet för beredning.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- äldre regeringssekreterare Heikki Kuitunen, finansministeriet
- utredningschef Markku Tupamäki, Konkursverket
- tullskattechef Marko Koski, Tullstyrelsen
- vice verkställande direktör Pekka Niemi, Autoalan Keskusliitto ry
- verkställande direktör Pasi Nieminen, Bilförbundet
- verkställande direktör Pekka Puputti, Bilimportörerna rf
- professor Esko Linnakangas, Lapplands universitet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att bilskattelagen ska ändras. Ett fordon som vid införsel till Finland har varit registrerat eller i användning utomlands minst sex månader föreslås bli beskattat enligt bestämmelserna om beskattningen av begagnade fordon. Upp till denna åldersgräns grundar sig beskattningen på skatten på ett motsvarande nytt fordon, men skatten på ett fordon som varit registrerat eller i användning minst tre månader sänks enligt ett system som baseras på fordonets ålder och prisutvecklingen.

Det ska bli lättare att använda fordon för arbetsuppgifter över landets gränser genom att ett utomlands registrerat fordon under vissa förutsättningar temporärt får användas skattefritt för arbetsuppgifter i Finland, också då fordonets förare är fast bosatt i Finland.

En privatperson ska kunna använda ett fordon som anskaffats för eget bruk under högst tre månader före verkställd bilbeskattning fram till utgången av år 2005.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet tillstyrker lagförslaget men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Gränsen mellan en begagnad och en ny bil

I samband med bilskattereformen 2002 infördes en ny definition på begagnad bil. Enligt definitionen anses ett fordon vara begagnat om det har varit registrerat och i användning. Med användning avses sådan faktisk användning som inverkar på bilens värde och efter vilken bilen inte längre kan anses vara ny.

Bestämmelsen anses uppfylla de gemenskapsrättsliga kraven på i princip icke diskriminerande beskattning, precis som avsikten varit. Men den tillämpas ännu inte. I stället har man genom övergångsbestämmelser velat reservera tid för ett nytt skattesystem baserat på konsumentpriset.

Det har visat sig mycket svårare än man ursprungligen tänkte sig att bestämma värdet på ett fordon i det konsumentprisbaserade skattesystemet. Problemet har också att göra med gränsen mellan ett nytt och ett begagnat fordon. Det väsentliga i praktiken är att kunna lägga fast en gräns för att beskattningen av ett begagnat fordon ska vara så riktig som möjligt i samtliga fall och skatten med tanke på de skattskyldiga ska kunna bestämmas på enahanda grunder utifrån bilens verkliga värde i detaljhandeln.

Betydelsefulla i sammanhanget är både de praktiska problemen med att bestämma värdet på litet begagnade fordon och risken för spekulation när gränsen mellan ett nytt och ett begagnat fordon inte bygger på objektiva grunder, som en viss tid från det att fordonet registrerats eller tagits i bruk.

Utskottet noterade i samband med behandlingen av ärendet i fjol bl.a. att bilhandeln fått anbud som de facto handlat om systematiskt och omfattande kringgående av bilskatten. Med tanke på lagens tillämpning är det enligt utskottets mening bra om de allmänna reglerna för beskattningen i lagen är sådana att de inte möjliggör systematiskt skattefusk. Man kunde redan då se

att gränsen mellan ett nytt och ett begagnat fordon i bilskattelagen helt uppenbart inte räckte till för att hindra spekulering vid bilimport. Det finns åter tecken som pekar i denna riktning.

Gemenskapsrätten har inte samordnat definitionerna på ett nytt och ett begagnat fordon i sig, vilket också regeringen påpekar. Definitionerna är inte det avgörande. Det viktigaste är att förvissa sig om att ett importerat begagnat fordon inte drabbas av en större skatt än en bil i likadan eller motsvarande användning i Finland. Till denna del menar utskottet att propositionen erbjuder ett koncept att bygga upp ett gemenskapsrättsligt hållbart regelverk omkring. Ytterligare ett problem är att inget avdrag beviljas för fordon som är yngre än tre månader.

Det är viktigt att vi får erfarenheter av regeringens modell för att kunna bedöma alla de faktorer som nämns ovan, menar utskottet. Därför föreslår det att 10 § i bilskattelagen står kvar oförändrat, men att bestämmelserna om gränsen mellan ett nytt och ett begagnat fordon i 10 § i propositionen och värdebestämningen i det sammanhanget ska gälla under en tidsfrist på två år och placeras in i lagens ikraftträdandebestämmelser. Utifrån erfarenheterna kan det sedan bedömas om det finns behov och möjligheter att införa permanenta bestämmelser. I samma sammanhang kan neutraliteten i distributionskanalerna undersökas i ett bredare perspektiv och t.ex. om det behövs ett särskilt avdrag för att ta i bruk nya bilar. Ett förslag om detta har lagts fram vid utfrågningen av sakkunniga i utskottet.

När en utomlandsregistrerad bil får användas i Finland

I föreslagna nya 34 b § föreskrivs om när en i Finland stadigvarande bosatt person för sina arbetsuppgifter i Finland får använda sin arbetsgivares bil som är registrerad i någon annan stat utan att behöva betala bilskatt.

Bestämmelserna har ett nära samband med kommissionens åtal mot Finland (fall C-232/03). Det handlar i grunden om gränserna för arbetskraftens fria rörlighet i relation till bilskattela-

gens 1 § om registrerings- och skattskyldighet. Meningen är att 34 b § ska komplettera bilskattelagen så att den inte blir ett hinder för arbetskraftens fria rörlighet.

Den nya bestämmelsen svarar mot Finlands ståndpunkt i saken i genmälet till kommissionen; de fordon som arbetsgivaren tillhandahåller delas upp i företagsfordon enbart för arbetsuppgifter och tjänstebilar i egentlig mening. Nya 34 b § befriar bara den förstnämnda gruppen från registrerings- och skattskyldigheten. Finland anser att det inte finns några motiv för att behandla fordon som i Finland bosatta anställda har till sitt förfogande på ett annat sätt i bilbeskattningen beroende på om arbetsgivaren är utländsk eller inte. Därför är det på sin plats med en gräns som utesluter tjänstebilar i egentlig mening.

Utskottet ställer sig bakom propositionen. Lagstiftningen i denna fråga ingår i princip i medlemsstaternas behörighet eftersom det inte finns samordnade gemenskapsbestämmelser om vilken medlemsstat fordon bör registreras och beskattas i. Dessutom överensstämmer propositionen med allmän praxis att ett fordon registreras och beskattas i den medlemsstat där det huvudsakligen används, dvs. där föraren är permanent bosatt.

Principen om bosättningsstatens skatterätt kränks inte genom att ett fordon som temporärt används i ett land befrias från registrerings- och skattskyldighet. Det väsentliga är i alla fall att fordonet kan specificeras och särskiljas från andra skattepliktiga fordon. Därför ställer bestämmelsen en rad mycket stränga villkor, som förhandsanmälan till tullen och längsta användningstid. Bestämmelsen hindrar inte i sig att t.ex. flera personer anmäls som användare av en bil.

Utskottet anser att bestämmelserna är motiveerade och förklarliga även om de är rätt strängt formulerade, vilket också har framhållits vid utfrågningen av sakkunniga i utskottet. Brott mot bestämmelsen ger rätt att påföra skatt. Men i rättspraxis har också proportionalitetsprincipen tillämpats i vissa fall (HFD 1999 I 571). Av denna orsak kan det vara lämpligt att ta fram bestämmelser om temporär användning. En tänkbar modell är dagsvisa bilskatter och/eller betyd-

ligt större chanser till skatteåterbäring när bilen förs ut ur Finland. I samband med reformen av bil- och fordonsbeskattningen kunde man gärna se närmare på dessa omständigheter.

I beskattningen betraktas resor mellan bostaden och arbetsplatsen vanligtvis som privatresor. Meningen är inte att de i detta sammanhang heller ska betraktas som resor på grund av arbetsuppgifter. Påföljderna för olovlig användning av en utomlandsregistrerad bil kan vara mycket omfattande och därför är det enligt utskottets mening skäl att komplettera bestämmelsen om resor mellan bostaden och arbetsplatsen.

Körtillstånd från tullen

Regeringen föreslår att det särskilda förfarande ska förlängas med ytterligare ett år som gett tullen rätt att bevilja temporärt körtillstånd för en personbil som en privatperson fört in för eget bruk innan bilskattebeslutet fattats. Bestämmelsen ska ytterligare preciseras så att den beviljade tremånadersperioden räknas från det att tillståndet beviljades och inte från det att bilen fördes in i landet som hittills. Bestämmelsen ska också medge att ett tillstånd som beviljats i slutet av 2004 för en kortare tid än tre månader förlängs utan särskilt förfarande till totalt högst tre månader.

De sakkunniga som utskottet har hört har huvudsakligen ställt sig positivt till propositionen eftersom den tillgodoser konsumenternas behov och är flexibel också ur tullens synvinkel.

Tullen hävdar att specialbestämmelserna fortfarande behövs trots att behandlingstiderna har kunnat förkortas ytterligare mot i fjol. För tillfället tar det i snitt 21 dagar att få ett skattebeslut för en bil som införts som begagnad jämfört med 27 dagar i fjol.

Utskottet tillstyrker förslaget.

En totalreform av bilbeskattningen

Bil- och fordonsbeskattningen har under de senaste åren genomgått en lång rad omfattande ändringar i lag. Men i princip har beskattningens struktur egentligen inte förändrats. Därför har riksdagen talat för åtgärder för att se över beskattningen på djupet ur bl.a. miljöstyrningens

synvinkel. I sitt ställningstagande har riksdagen också beaktat EU-kommissionens rekommendationer om utveckling av bilbeskattningen.

Utskottet anser att en reform är nödvändig, viktig och ytterst aktuell. Omfattande ändringar kräver en tillräckligt lång övergångstid för att träda i kraft och därför bör förberedelser vidtas omedelbart och en tillräckligt bred expertis anlitas från första början.

Utifrån det ovan sagda föreslår utskottet ett uttalande som påskyndar en totalreform av bil- och fordonsbeskattningen.

Detaljmotivering

Utskottet föreslår följande ändringar i propositionen:

10 §. Utskottet föreslår att gällande 10 § i bilskattelagen står kvar oförändrad och att regeringens ändringsförslag flyttas över i ett särskilt andra lagförslag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av bilskattelagen (266/2003) som ett 7 och 8 mom. Utan hinder av 10 § i bilskattelagen ska bestämmelsen tillämpas på de beskattningar som verkställs före den 1 januari 2007.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av bilskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

(utesl)

fogas till bilskattelagen av den 29 december 1994 (1482/1994) en ny 34 b § som följer:

10 §
(Utesl.)

11 a §
(Utesl.)

Vidare föreslår utskottet att passusen om Tullstyrelsen stryks i 10 § 2 mom. i propositionen eftersom den är onödig. Likaså föreslås ändringen i 11 a § bli struken som obefogad.

34 b §. Utskottet föreslår att bestämmelsen för klarhetens skull kompletteras med att användning av ett fordon för resor mellan bostaden och arbetsplatsen inte betraktas som skötsel av arbetsuppgifter enligt lagen. En bil får därmed inte användas för sådana resor utan att skatten betalas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår finansutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att ett nytt andra lagförslag godkänns (Utskottets nya lagförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

finns permanent registrerat fordon som arbetsgivaren äger eller innehar för trafik i Finland, utslutande för skötseln av sina arbetsuppgifter. Användningen kan betraktas som temporär om fordonet efter varje arbetsuppgift återförs till registreringsstaten. Som temporär användning betraktas dock högst tre dygns oavbruten användning av fordonet per gång i Finland. *Använd-*

ningen av fordonet för resor mellan bostaden och arbetsplatsen betraktas inte som skötsel av arbetsuppgifter.

(2 mom. som i RP)

Ikraftträdandebestämmelse
(Som i RP)

Utskottets nya lagförslag

2.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av bilskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i 7 och 9 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen den 4 april 2003 om ändring av bilskattelagen (266/2003), sådana de lyder i lag 1159/2003, samt

fogas till lagens ikraftträdandebestämmelse ett nytt 8 mom., varvid nuvarande 8 mom. och ändrade 9 mom. blir 9 och 10 mom., som följer:

Utän hinder av 10 § uppbärs skatt på ett fordon som skall beskattas före den 1 januari 2007 enligt bestämmelserna om ett begagnat fordon, om det innan det infördes till landet har varit registrerat eller i användning i trafik i annan stat än Finland minst sex månader.

För ett fordon, som enligt 1 mom. inte är att betrakta som begagnat, uppbärs skatt som för ett likadant eller motsvarande nytt fordon. En skatt som uppbärs för ett fordon, som har varit registrerat eller i användning i trafik i minst tre månader, minskas likväl på grund av fordonets ålder med ett belopp, som motsvarar den genomsnittliga värdeminskningen för högst ett år gamla likadana eller motsvarande fordon på grundval av tillförlitliga iakttagelser på fordonsmarknaden. Av särskilda skäl kan man beakta värdeförändringen för högst 18 månader gamla fordon. Om

man inte har tillgång till marknadsiakttagelser beträffande värdeminskningen för olika fordonstyper eller om uppgifterna på grund av det låga antalet iakttagelser eller av annan orsak motsvarande inte kan anses vara tillräckligt representativa, sänks skatten på grund av åldern hos det fordon som skall beskattas med 0,8 procent per månad av det restvärde för skatter som beräknats till slutet av den föregående månaden. (Nytt)

Ett fordon som en person anskaffat för eget bruk och för vilket han eller hon har avgett bilskattedecklaration kan fram till utgången av 2005 med tillstånd av tullmyndigheten temporärt användas högst tre månader från det att tillstånd beviljats utan att skatt betalas. Tillstånd kan beviljas också på villkor att bilskattedecklaration avges inom fem dagar från det att tillstånd bevil-

jats. Tillståndet upphör att gälla 10 dagar från skattebeslutet eller om äganderätten till fordonet överläts eller om fordonets registreringsbesiktning inte inleds inom 10 dagar från det att tillstånd beviljats. Om deklarationen eller beskattningen återtas enligt 43 §, tas hos den skattskyldige utöver en avgift för förhandsavgörande dessutom ut en avgift, som är högst en tiondedel av den skatt som borde ha betalats för fordonet. I fråga om fordonets användning i trafik tillämpas vad som föreskrivs i fordonslagen (1090/2002)

och med stöd av den. Om tullverket år 2004 har givit ett tillstånd enligt vilket rätten att använda ett fordon har begränsats till mindre än tre månader och användningsåret gällt endast år 2004, kan fordonet med stöd av ett sådant tillstånd användas i trafik utan en särskild förlängning av tillståndets giltighetstid även under år 2005, dock sammanlagt under högst tre månader.

Denna lag träder i kraft den

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar åtgärder för att genomföra en omfattande reform av bil- och fordonsbeskattningen i enlighet med riksdagens uttalande 2002. Särskilt avseen-

de bör fästas vid hur skattesystemet skall kunna främja miljöstyrningen och miljömålen i syfte att minska trafikutsläppen. I beredningen bör från första början anlitas en tillräckligt bred expertis.

Helsingfors den 30 november 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Olavi Ala-Nissilä /cent
vordf. Matti Ahde /sd
medl. Christina Gestrin /sv
Jyri Häkämies /saml
Jari Koskinen /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Reijo Laitinen /sd
Mika Lintilä /cent
Iivo Polvi /vänst
Markku Rossi /cent

Matti Saarinen /sd
Kimmo Sasi /saml
Anni Sinnemäki /gröna (delvis)
Irja Tulonen /saml
Kari Uotila /vänst
ers. Timo Kalli /cent (delvis)
Bjarne Kallis /kd
Eero Lämsä /cent
Aulis Ranta-Muotio /cent
Maija Rask /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Maarit Pekkanen.

RESERVATION

Motivering

I sin proposition (RP 212/2004 rd) föreslår regeringen tre ändringar i den gällande bilskattelagen. Den viktigaste av dem är att den s.k. sexmånadersregeln lindras. Den innebär att en bil som är under sex månader gammal beskattas som ny och inte som begagnad trots att det i lagens 10 § sägs att "ett fordon anses vara begagnat om det har varit registrerat och i användning." Syftet med sexmånadersregeln var att ge bilhandeln en chans att anpassa sig till den nya situationen då bilskattelagen ändrades så att beskattningen av begagnade importbilar sjönk avsevärt i början av 2003. Meningen var att regeln skall gälla bara ett år, men i föl förlängdes den med ytterligare ett år. I praktiken har sexmånadersregeln betytt att det inte har varit ekonomiskt lönsamt att importera lite begagnade billiga bilar till Finland eftersom skatten varit lika stor som på nya bilar.

Regeln står helt uppenbart i strid med Europarätten och därför föreslår regeringen att den ersätts med en ny och lite mindre lagstridig regel. Regeringens förslag till ändringsparagraf leder i praktiken och i regel till att en bil som är under tre månader gammal beskattas som ny och att beskattningsvärdet på en gammal bil som är över tre men under sex månader gammal bestäms så att man gör ett åldersavdrag på 0,8 procent per månad från beskattningsvärdet på en ny bil.

Regeringens förslag till åldersavdrag på 0,8 procent svarar inte mot den verkliga värdeminskningen, som betyder att begagnade import-

bilar som är under sex månader gamla fortfarande olagligt diskrimineras. Sexmånadersregeln har precis som den föreslagna ändringen motiverats med att situationen utan dem kan leda till att nya bilar registreras utomlands bara formellt bara för att sedan föras in till Finland som begagnade med en lägre skatt. Så kan det givetvis gå, men det bör observeras att tullmyndigheten i samtliga fall bör sätta ett beskattningsvärde på en importbil och det ska motsvara bilens gängse värde i detaljhandeln, vilket i sig bör vara ett tillräckligt hinder för missbruk av ovannämnt slag.

En viss gräns för när en bil betraktas som begagnad kan motiveras med en mera flexibel förvaltning. En gräns på en månad är antagligen för kort eftersom den kan locka till att hålla bilar i registret i en månad i hopp om att skatten ska vara lägre. Regeringens förslag om tre månader är i sin tur en för lång tid. Jag anser att två månader vore en lämplig tid för att hindra att nya bilar hålls i registret enbart av skatteskäl. Det är också fullständigt onödigt att införa specialbestämmelser för begagnade bilar som är över två men under tre månader gamla.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att lagförslag 1 godkänns enligt utskottets betänkande och

att lagförslag 2 godkänns med följande ändringar:

2.**Lag****om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av bilskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 4 april 2003 om ändring av bilskattelagen (266/2003) 7 och 9 mom. i ikraftträdandebestämmelsen, sådana de lyder i lag 1159/2003, samt

FiUB 35/2004 rd — RP 212/2004 rd

fogas till lagens ikraftträdandebestämmelse ett nytt 8 mom., varvid nuvarande 8 mom. och ändrade 9 mom. blir 9 och 10 mom., som följer:

— — — — —
Utan hinder av 10 § uppbärs skatt på ett fordon som skall beskattas före den 1 januari 2007 enligt bestämmelserna om ett begagnat fordon, om det innan det infördes till landet har varit registrerat eller i användning i trafik i annan stat än Finland minst *två* månader.

För ett fordon, som enligt 1 mom. inte är att betrakta som begagnat, uppbärs skatt som för ett likadant eller motsvarande nytt fordon. (*Utesl.*)
(10 mom. som i FiUB)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i FiUB)

Helsingfors den 30 november 2004

Jyri Häkämies /saml
Jari Koskinen /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Iivo Polvi /vänst

Kimmo Sasi /saml
Irja Tulonen /saml
Kari Uotila /vänst
Bjarne Kallis /kd